

UA Repository

Een onderzoek naar de Arubaanse wetgeving en beleid inzake Forensisch Medisch Onderzoek in geval van kindermishandeling en gewelds- en zedenmisdrijven tegen minderjarigen

Item Type	Conference presentation
Authors	Bonnevalle-Kok, Ruth
Citation	Bonnevalle-Kok, R. (2025, februari). Een onderzoek naar de Arubaanse wetgeving en beleid inzake Forensisch Medisch Onderzoek in geval van kindermishandeling en gewelds- en zedenmisdrijven tegen minderjarigen [Conference]. University of Aruba.
Journal	Psychiatrische & psychologische rapportage als toegang tot de forensische zorg in de Cariben, 20/21 februari 2025. University of Aruba.
Download date	2026-04-13 08:30:43
Link to Item	https://hdl.handle.net/20.500.14473/1949

Faculty of Law

Een onderzoek naar Arubaanse wetgeving en beleid inzake forensisch medisch onderzoek (FMO) bij kindermishandeling en kindermisbruik; een vergelijking tussen Aruba en Nederland

Onderzoekers:

**Mr.dr. *Ruth Bonnevalle-Kok,*
hoofddocent Straf-en
*Strafprocesrecht UA***

&

***Drs. Vincent Latour, forensisch arts*
*prof. W. Duijst, hoogleraar***

**Onderzoekspartners:
Maastricht University en
Gobierno Aruba**

inhoud

- **Inleiding**
- **Forensisch arts en Forensisch Medisch Onderzoek (FMO)**
- **Methode van onderzoek Arubaanse jurisprudentie**
- **Resultaten van het onderzoek**
- **Rechtsvergelijking wet + beleid; Aruba v. NL**
- **Conclusie en discussie**

- **Nov 2017: strafzaak Speeltuín: doodslag door stiefvader van broertjes Rishandroh (5jr)& Roshandrick (3jr)**
- **GEA Aruba, 14-09-2018
ECLI:NL:OGCAA:2018:544**
- **Gem. Hof, 6-03- 2019
ECLI:NL:OGHACMB:2019:106**

Forensisch arts en FMO

De forensisch arts en het FMO in geval van kindermisbruik en kindermishandeling

- Forensische artsen doen in opdracht van de politie of het Openbaar Ministerie onderzoek bij mensen, onder meer naar gevallen van kindermisbruik.
- Forensische geneeskundigen met aandachtsgebied minderjarigen onderzoeken en duiden letsels bij zowel levende als overleden kinderen. Forensisch geneeskundigen onderzoeken daarbij het kind, of beeldmateriaal van het kind, analyseren medische dossiers en verklaringen uit politieverhoren.
- Een forensisch arts is verantwoordelijk is voor het verzamelen van bewijsmateriaal dat de rechterlijke toets kan doorstaan.
- De forensisch arts verzamelt DNA en sperma en voert op objectieve wijze gesprekken met het slachtoffer. Eventuele bewijzen worden dan toegevoegd aan die van de politie.
- Het bewijsmateriaal kan dus leiden tot een veroordeling of vrijspraak.

Waaruit bestaat het FMO?

- **Welke letsel is aangetroffen bij het kind?**
- **Wat zijn mogelijke verklaringen daarvoor?**
- **Past het letsel bij de verklaringen die tijdens het politieverhoor zijn gegeven?**
- **De forensisch arts analyseert alle beschikbare informatie, zoals de dossiers van ziekenhuis en politie.**
- **De forensich arts raadpleegt medisch-wetenschappelijke literatuur om alle mogelijke verklaringen voor het letsel te vinden.**
- **De forensich arts bekijkt opnieuw en beoordeelt de röntgenfoto's van de botten van het kind door de kinderradioloog van het NFI.**
- **Het forensisch medisch onderzoek van kinderen die mogelijk recent seksueel misbruikt zijn, vraagt specifieke expertise en ervaring van de onderzoeker. Daarom wordt dat onderzoek (letsel en sporenonderzoek) in acute zedenzaken bij kinderen, tot 12/16 jaar uitgevoerd door forensisch artsen van het NFI, in aanwezigheid van een zedenrechercheur en de forensische opsporing.**

Forensisch Medisch Onderzoek (FMO) in Arubaanse rechtspraak; een analyse

- **Strafdossiers van GEA en GemHof**
- **Doorzoeking Rechtspraak.nl**
- **Vonnissen en arresten in de periode van 2003-2023**
- **Files uit het Nationaal archief**
- **Uitvoering: student-stagiaire (onder begeleiding van Bonnevalle) + Latour (jan-okt 2023)**

Zoektermen:

- **Kindermishandeling: 6**
- **Ontucht met een minderjarige: 21**
- **Kindermisbruik: 1**
- **Mishandeling minderjarige: 63**
- **Seksueel misbruik van een minderjarige: 7**

Totaal: 98

Selectie van relevante strafdossiers FMO

98 vonnissen/arresten betreffende in kindermisbruik en/of kindermishandeling

78 vonnissen/arresten worden hiervan uitgesloten:

- **12 niet over kindermisbruik en/of kindermishandeling**
- **50 privaatrecht; bijvoorbeeld ondertoezichtstelling/
uithuisplaatsing**
- **1 penitentiair recht**
- **1 opiumdelicten**
- **2 ambtenarenrecht**
- **3 mensenhandel/mensensmokkel**
- **1 arbeidsrecht**
- **2 grooming zonder fysiek contact**
- **2 minderjarige verdachten in zedenzaken**

Selectie van relevante strafdossiers FMO

- **20 overblijvende strafzaken, waarvan:**

- **4 fysiek niet verkrijgbare strafdossiers.**

- **16 strafzaken, waarvan:**

- **2 strafzaken uitgesloten vanwege postmortem onderzoek**

- **14 strafzaken uiteindelijk geselecteerd betreffende 18 individuele verdachten**

Vergelijking: zoektermen op rechtspraak.nl

01-01-2003 tot 01-01-2008

Kindermishandeling: 25

Ontucht minderjarige: 261

Kindermisbruik: 2

Mishandeling minderjarige: 124

Totaal: 412

01-01-2008 tot 01-01-2013

Kindermishandeling 92

Ontucht minderjarige 616

Kindermisbruik 15

Mishandeling minderjarige 372

Totaal: 1095

01-01-2013 tot 01-01-2018

Kindermishandeling: 122

Ontucht minderjarige: 819

Kindermisbruik: 22

Mishandeling minderjarige: 519

Totaal: 1482

01-01-2018 tot 01-10-2023

Kindermishandeling: 144

Ontucht minderjarige: 1309

Kindermisbruik: 57

Mishandeling minderjarige: 1079

Totaal: 2589

Analyse door forensisch arts Latour

Wat is de betekenis van de 5 FMO rapportages in deze 14 strafdossiers ?

Latour's forensische analyse van de 5 FMO rapportages

- **Geen beschrijving waarbij gebruik wordt gemaakt van of vergelijking de basisprincipes van de Nederlandse richtlijnen;**
- **Letsel dat niet systematisch wordt beschreven met behulp van of lijkt op de PROVOKE-methode;**
- **In 2 van de 5 gevonden FMO-rapportages werd het letsel gedeeltelijk gekarakteriseerd;**
- **In 1 rapport werd gesteld dat er geen letsel werd waargenomen;**
- **Het letsel werd niet geïnterpreteerd of verklaard;**
- **In 2 gevallen zijn er foto's gemaakt en is er geen liniaal gefotografeerd ter referentie;**
- **In 1 melding was een foto van het letsel bij de e-mail gevoegd;**
- **Geen bewijs dat de FMO-rapportages peer-reviewed zijn;**
- **Er zijn geen interpretaties of uitspraken gedaan die zijn onderbouwd met literatuurgegevens;**
- **Geen verwijzing naar testen of uitstrijkjes op sporen van DNA of ander biologisch sporenmateriaal.**

Analyse door strafjurist Bonnevalle

**Wanneer wordt de FMO rapportage
gebruikt als strafrechtelijk bewijs?**

Betekenis van de 5 FMO rapportages in de zin van strafrechtelijk bewijs?

- In 3 van de 4 gerechtsdossiers waarin een FMO was opgenomen, werd het medisch rapport als ondersteunend bewijsmateriaal in de uitspraak opgenomen;
- In 1 uitspraak werd het medisch rapport gebruikt als ondersteunend bewijs van opgelopen verwondingen en toegeschreven aan de veroordeling;
- In 1 uitspraak ging het medisch rapport over de verdachte en niet over het slachtoffer en werd het als ondersteunend bewijsmateriaal voor de vrijspraak toegeschreven;
- In 1 uitspraak is eiser twee keer verhoord, waarvan één rapport niet als bewijsstuk is meegenomen;
- In de vierde uitspraak is het medisch rapport niet als bewijs gebruikt.
  - 3 van de 5 medische rapportages werden in het vonnis als bewijsmateriaal gebruikt.

Bekenis van FMO rapportages voor een vrijspraak/ veroordeling

- **Van de 14 onderzochte rechterlijke uitspraken waren er 3 vrijspraken en 11 veroordelingen;**
- **In 0 van de 14 rechtszaken heeft de verdediging het bewijs betwist of om een tegenonderzoek verzocht. Geen onrechtmatigheidsverweer / nadere motivering t.a.v. evt onrechtmatigheid in vonnis;**
- **In geen van de veertien zaken is ter zitting een deskundige als getuige gehoord;**
- **In geen van de gevonden rechtszaken was er enige verwijzing naar het testen of afnemen van sporen van DNA of ander biologisch sporenbewijs**
- **Zonder FMO bestaat het risico dat de mogelijkheid om mogelijk bewijsmateriaal te verzamelen en veilig te stellen, verloren gaat; en**
- **Implicaties voor een eerlijk proces tegen verdachten / betrouwbaarheid van bewijsmateriaal**

Arubaanse versus Nederlandse berechtingen van kindermisbruik en kindermishandeling; een vergelijking

- In een periode van 20 jaar zijn bij het GEA 18 verdachten van kindermishandeling en seksueel misbruik en of mishandeling van minderjarigen voorgelegd (zoals gepubliceerd op rechtspraak.nl)
- En in die 18 gerechtsdossiers zijn slechts 3 gevallen aangetroffen waarin een arts een onderzoek deed.
- Slechts 2 veroordelingen werden ondersteund door een FME. De 3 gevallen van vrijspraak waren allemaal te wijten aan gebrek aan bewijs voor het ten laste gelegde feit. In geen van de 3 gevallen had eiseres een FME ondergaan.
- Aruba: 18 uitspraken gevonden over kindermisbruik of -mishandeling;
- Per hoofd van de bevolking heeft **Aruba 0,00017** uitspraken per hoofd van de bevolking of 167 per miljoen inwoners gedurende de beschreven periode.
- Nederland kent over de beschreven periode **0,00031** uitspraken per hoofd van de bevolking, oftewel 310 per miljoen inwoners. **(TWEEMAAL ZOVEEL)**

Rechtsvergelijking tussen Aruba en Nederland: wetgeving, richtlijnen en beleid

Het nieuwe Wetboek van Strafvordering is op 1 april 2024 inwerking getreden. Deze uitgave bevat de doorlopende wettekst van het Wetboek van Strafvordering, voorzien van een inhoudsopgave en termen bij de wettekst. De bewerkte versie van het wetboek is samengesteld door mr.dr. Ruth Bonnevalle-Kok, verbonden aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Aruba, met medewerking van student-assistenten. Deze uitgave is opgesteld ten behoeve van zowel het onderwijs aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid als de rechtspraak, zoals het Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba, het Openbaar Ministerie Aruba en de Orde van Advocaten van Aruba.

WETBOEK VAN STRAFVORDERING 2024

BONNEVALLLE-

WETBOEK VAN STRAFVORDERING

*Mr. dr. Ruth A. Bonnevalle-Kok
Faculteit der Rechtsgeleerdheid (red.)*

EVRM: De verplichting op Lidstaten om minderjarigen te beschermen tegen kindermishandeling en kindermisbruik

ECHR: *Kontrova tegen Slowakije*, EHRM 13 juni 2006, nr. 7510/04:

De artikelen 2, 3, 8, 14 EVRM:

- **positieve verplichting op om plegers van (seksueel) geweld tegen kinderen te voorkomen en te bestraffen;**
- **voorkoming van geweld tegen meisjes**
- **erkenning van schending van het EVRM in de context van huiselijk geweld**

ECHR: de lokale politie op verschillende gebieden had gefaald door *Kontrova* niet voldoende bescherming te bieden, haar klacht niet te registreren en geen strafrechtelijk onderzoek te starten. Het resultaat was de dood van twee van haar kinderen door toedoen van haar man. De autoriteiten bleken in gebreke te zijn geweest om dit te voorkomen.

ECHR: schending van artikel 2 EVRM (het recht op leven)

Arubaanse nationale wetgeving binnen het wettelijk kader van het Koninkrijk der Nederlanden

- **Aruba is gebonden aan internationale verplichtingen die het Koninkrijk is aangegaan, waaronder het Europees Hof voor de Rechten van de Mens;**
- **De Hoge Raad in Nederland is het hoogste rechterlijke orgaan in Caribische zaken;**
- **'Concordantiebeginsel' (Koninkrijksstatuut van het Koninkrijk der Nederlanden): de wetgeving op Aruba en Nederland moet zoveel mogelijk met elkaar in overeenstemming zijn.**

Arubaanse versus Nederlandse Wetboek van Strafrecht

- **Structuur Nederlands versus Arubaans (2014) Wetboek van Strafrecht is in grote lijnen vergelijkbaar**
- **Artikelen 2:195 - 2:211 Arubaans Wetboek van Strafrecht: bepalingen over zedendelicten tegen minderjarigen**
- **2:273 t/m 2:277 Arubaans Wetboek van Strafrecht: kindermishandeling**
- **Het Nederlandse Wetboek van Strafrecht verplicht om misdaden als psychologisch geweld, stalking, fysiek geweld, seksueel geweld inclusief verkrachting, gedwongen huwelijken, genitale verminking, gedwongen abortus inclusief sterilisatie, seksuele intimidatie en medeplichtigheid of opruiing en poging tot strafbaar te stellen.**
- **2:254 Arubaans Wetboek van Strafrecht: element van dwang**
- **2:255 Arubaans Wetboek van Strafrecht: element van bedreiging**
- **2:273 Arubaans Wetboek van Strafrecht: mishandeling**
- **2:257 Arubaans Wetboek van Strafrecht: klachttoetreding.**
- **40 Arubaans Wetboek van Strafrecht: seksuele intimidatie**
- **35 Arubaans Sr: fysiek geweld tegen echtgenoot, partner of kind, de straf wordt met een derde verhoogd.**
- **36 Wetboek van Strafrecht Aruba: er zijn ook verzwarende omstandigheden van toepassing wanneer seksueel geweld of verkrachting (artikel 36) wordt gepleegd tegen een minderjarig kind, stiefkind of pleegkind volgens artikel 2:255 ASr. 2:210 ASr.**
- **Veel misdrijven met een seksuele inhoud ontbreken echter in de Caribische codes, zoals: 'grooming', criminalisering van de productie en/of bezit van kinderpornografie, genitale verminking, bepalingen op het gebied van terrorismebestrijding.**

Arubaanse versus Nederlandse Wetboek van Strafvordering

- **Structuur Nederlands versus Arubaans (2024) Wetboek van Strafvordering is in grote lijnen vergelijkbaar.**
- **Maar: nieuwe bepalingen geïntroduceerd in 2024; niet langer een uniforme Caribisch Wetboek van Strafvordering, maar een aparte modern wetboek voor Aruba**
- **Titel III beschrijft de rechten van het slachtoffer: uitoefening van het recht om in de rechtbank te spreken; een schadevergoeding krijgen zonder maximum;**
- **Centraal in de artikelen 49, 54 en 55 staan de verplichtingen met betrekking tot vervolging en het uitvoeren van effectief en gedegen onderzoek**
- **Recht op rechtsbijstand en gratis rechtsbijstand voor slachtoffers onder de voorwaarden waarin het nationale recht voorziet (artikel 57).**
- **Nieuwe en codificatie van bijzondere opsporingsbevoegdheden als gevolg van nieuwe technologie**

Arubaanse versus Nederlandse richtlijnen betreffende forensisch medisch onderzoek (FMO)

- In Nederland: het Forensisch Medisch Genootschap (FMG) geeft richtlijnen voor het uitvoeren van een forensisch-medisch letsel- en/of zedenonderzoek;
- Deze richtlijnen beschrijven de wijze waarop een letsel- en/of zedenonderzoek wordt uitgevoerd, hoe een rapport wordt opgemaakt en aan welke eisen deze moet voldoen;
- Een FMO-rapport kan door de politie of het Openbaar Ministerie worden opgevraagd in het kader van een strafrechtelijk onderzoek;
- Forensisch artsen staan ingeschreven in het Nederlandse register van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering van de Geneeskunde hebben de taak een FMO uit te voeren en een FMO-rapport op te stellen.
- Tot op heden ontbreekt een landsverordening, landsbesluit of richtlijn met een soortgelijke strekking in de Arubaanse wet- en regelgeving.

Arubaanse versus Nederlandse richtlijnen betreffende forensisch medische rapportages

- **FMO rapport met omschrijving van de verwondingen;**
- **FMO Rapportage met of zonder opdracht als gerechtsdeskundige;**
- **Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen: kan worden benoemd OvJ (art. 51 Sv)**
- **Nederlands register van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering van de Geneeskunde;**
- **Samen een FME-rapport + gerechtsdeskundige: forensisch-medische toelichting op het letsel en/of antwoorden op specifieke vragen / NRGD-gedragscode geldt voor de als deskundige aangewezen forensisch arts;**
- **Richtlijnen van de Faculteit Forensische & Juridische Geneeskunde van het Royal College of Paediatrics and Child Health;**
- **FMG Richtlijn forensisch medisch letselonderzoek en letselrapportage) / European Council of Legal Medicine.**
- **Oproeping deskundige ogv art. 262-271 ASv. Aruba kent geen register van gerechtelijk deskundigen zoals Nederland.**

Conclusies en discussie

Conclusies: efficiënt gebruik van FMO in strafzaken betreffende kindermisbruik en kindermishandeling?

- De artikelen 3 en 8 EVRM leggen de lidstaten de verplichting op om maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat burgers en kinderen die binnen hun eigen rechtsgebied vallen, niet worden onderworpen aan mishandeling en/of seksueel misbruik.
- De vraag blijft of een FMO mogelijk tot een veroordeling had geleid?
- Het lagere aantal rechtszaken, het lagere aantal FMO's dat wordt uitgevoerd en de ondermaatse uitvoering en rapportage van FMO's zijn allemaal aanwijzingen dat de huidige stand van zaken onvoldoende is voor de slachtoffers (en de daders).
- Conclusie: Aruba voldoet niet volledig aan het EVRM door een adequate structuur te bieden voor een effectieve, betrouwbare vorm van vervolging, berechting en sanctionering in strafzaken betreffende seksueel kindermisbruik en mishandeling.

Is er een toekomst in Aruba voor slachtoffers van kindermisbruik en kindermishandeling?

MAAR...het sociale en maatschappelijke veld op Aruba is in ontwikkeling:

- **Rechten van slachtoffers: inwerkingtreding Wetboek van Strafvordering (1 april 2024)**
- **Meldcode kindermishandeling/misbruik: inwerkingtreding Código di Protección (april 2021)**
- **Oprichting Family Justice Centre**
- **Aanwezigheid van forensisch arts**
- **Belangrijke inzet van Bureau Sostenemi**

Slachtoffers van een gewelds- of zedenmisdrijf moeten, net als ieder ander, toegang hebben tot gerechtigheid en rechtsbescherming in een rechtsstaat. Zowel op papier als in de praktijk.

**Masha danki pa bo atencion!
Tin pregunta?**

